روزهای سخت رادیولوژیست‌ها در نبرد با بحران کرونا

افزایش شدید بار مراجعان، شیفت‌های طولانی، خطر ابتلا به کرونا و تعرفه‌های پایین، فقط یک گوشه از سختی کار رادیولوژیست‌ها در بحبوحه کرونا است

امین جلالوند

یکی از عمده گروه‌های فعال در جامعه پیراپزشکان که نقش پررنگی در نبرد با بحران کرونا دارند، رادیولوژیست‌ها هستند. آزمایش پزشکی و «سی‌تی‌اسکن» به عنوان دو روش اصلی تشخیص ویروس کووید۱۹ به حساب می‌آید. رادیولوژیست‌ها با ارائه خدمات تصویربرداری پزشکی، نقش بی‌بدیلی در تشخیص بیماری کرونا دارند.

این روزها رادیولوژیست‌ها روزهای سخت و پرکاری را می‌گذرانند. بیماری کرونا دوباره به شرایط خطرناک اولیه برگشته و آمار فوتی‌های کرونا نیز سه رقمی شده است. در این بین، روز به روز تعداد درخواست‌های تصویربرداری پزشکی برای تشخیص کرونا، در حال افزایش است.

برخلاف تصور بسیاری از مردم که فکر می‌کنند بخش تصویربرداری پزشکی از سطح ایمنی بالایی در برابر کرونا برخوردار است، اتفاقا این بخش از جمله مکان‌های پرخطر به حساب می‌آید. یک مرکز کوچک رادیولوژی در یک بیمارستان شلوغ ممکن است در طول شبانه روز برای صدها بیمار، تصویربرداری پزشکی انجام دهد. برخی از این بیماران با علایم واضح کرونا به مراکز رادیولوژی مراجعه می‌کنند و برخی دیگر هم احتمال دارد که مبتلا به کرونا ولی فاقد علامت واضح باشند. به همین دلیل، بسیاری از پرسنل مراکز تصویربرداری پزشکی در خطر مستقیم ابتلا به کرونا قرار دارند. از سوی دیگر، در بسیاری از مراکز درمانی، بخصوص در بیمارستان‌های دولتی شاهد افزایش حجم مراجعات بیماران برای تست کرونا هستیم. خیلی از آنها به مراکز تصویربرداری بیمارستان‌ها، ارجاع داده می‌شوند. افزایش شدید آمار مراجعات بیماران در این مراکز موجب شده است که فشار کاری پرسنل مراکز تصویربرداری در بیمارستان‌ها نیز به شدت افزایش یابد. افزایش فشار کاری، شیفت‌های طولانی، اضطراب هر روزه برای مبتلا نشدن به کرونا و گاهی کار کردن به جای چندین نفر، قصه این روزهای پرسنل بسیاری از مراکز تصویربرداری پزشکی است.

فعالیت رادیولوژیست‌ها چندین برابر شده است

در طی پنج ماه اخیر، جمعیت حدود سه هزار نفری متخصصان رادیولوژی به همراه هزاران تکنیسین و کارشناس رادیولوژی در تلاش بوده‌اند که نقش پررنگی در زمینه تشخیص بیماری کرونا داشته باشند. عبدالرسول صداقت، رییس سابق انجمن رادیولوژی ایران نیز در گفتگو با سپید به اهمیت رادیولوژی در تشخیص کرونا و زحمات شبانه‌روزی رادیولوژیست‌ها اشاره می‌کند و می‌گوید: «تست‌های آزمایشگاهی، حساسیت پایین ولی دقت بالایی دارد. یعنی ممکن است در ۵۰ درصد بیمارانی که واقعا کرونا دارند، نتیجه تست را مثبت نشان ندهد، ولی وقتی مثبت نشان می‌دهد، دقت بالایی دارد. یعنی دقت آن تا نزدیک به ۱۰۰ درصد است. در مورد سی‌تی‌اسکن، این فرآیند برعکس است. یعنی حساسیت سی‌تی‌اسکن برای تشخیص کرونا بین ۹۶ تا ۹۸ درصد، ولی دقت آن حدود ۷۵ تا ۸۰ درصد است. درواقع ممکن است فردی به بیماری دیگری مبتلا باشد و علایمی مشابه با کرونا داشته باشند، اما کرونا تشخیص داده شود. در مجموع، سی‌تی‌اسکن از نظر علمی، ارزش بسیار بالاتری برای بیماران دارد و از نظر هزینه‌ها نیز هزینه سی‌تی‌اسکن حدود نصف هزینه آزمایش‌های پزشکی است. البته این یک نکته چندان هم مثبت نیست و اتفاقا یک نکته منفی به حساب می‌آید. مثلا در نظر بگیرید الان هزینه تهیه یک دستگاه سی‌تی‌اسکن حدود ۱۲ تا ۱۴ میلیارد تومان است، اما تعرفه خدمتی که برای بیمار انجام می‌شود، حدود ۲۰۰ هزار تومان یا حتی کمتر از این مبلغ است. در نتیجه زیان زیادی را متوجه سرمایه‌گذاران می‌کند.»

او یادآور می‌شود: «با وجود هزینه بالایی که رعایت پروتکل‌های بهداشتی به مراکز تصویربرداری پزشکی تحمیل می‌کرد، مراکز رادیولوژی اعم از دولتی و خصوصی برای ارائه خدمت به مردم در بحران کرونا اعلام آمادگی کردند. در انجمن رادیولوژی نیز پروتکل درمانی برای تصویربرداری پزشکی از بیماران مبتلا به کرونا تدوین کردیم که مورد تایید وزارت بهداشت نیز قرار گرفت و به همه مراکز ابلاغ شد. بر اساس این پروتکل، میزان اشعه تابشی به بیماران به حدود یک ششم کاهش یافت. بعدها در کشورهای اروپایی، آمریکا، کانادا و استرالیا نیز دوز اشعه تابشی را پایین آوردند. همچنین پروتکل‌های بهداشتی نیز برای محافظت پرسنل و بیماران، تدوین شد. در طول پنج ماه اخیر در یک مقطع کوتاه یک ماه و نیمه، فشار کاری ما کمتر شد، اما دوباره فشار کاری بالا رفته است. پرسنل ما مثل پزشکان و پرستاران در کنار بیماران بستری کرونا هستند و در نتیجه در معرض خطر ابتلا به کرونا قرار دارند. اگر هر کدام از پرسنل رادیولوژی به کرونا مبتلا شود، به قرنطینه می‌رود و در نتیجه، فشار کاری پرسنل آن مرکز، افزایش پیدا می‌کند.»

صداقت، خاطرنشان می‌کند: «دغدغه دیگری که وجود دارد این است که با توجه به مساله تحریم‌ها و در صورت خرابی دستگاه‌های رادیولوژی در دوران کرونا، امکان تعمیر و جایگزینی این دستگاه‌ها بسیار دشوار است. بنابراین باید از داشته‌هایمان محافظت کنیم. در این راستا انتظار داریم که مردم هم پروتکل‌های بهداشتی را رعایت کنند تا هم خودشان ایمن باشند و هم رادیولوژیست‌ها دچار فرسودگی نشوند.»

صداقت: در طول پنج ماه اخیر در یک مقطع کوتاه یک ماه و نیمه، فشار کاری ما کمتر شد، اما دوباره فشار کاری بالا رفته است. پرسنل ما مثل پزشکان و پرستاران در کنار بیماران بستری کرونا هستند و در نتیجه در معرض خطر ابتلا به کرونا قرار دارند. اگر هر کدام از پرسنل رادیولوژی به کرونا مبتلا شود، به قرنطینه می‌رود و در نتیجه، فشار کاری پرسنل آن مرکز، افزایش پیدا می‌کند

او با بیان اینکه درصد بالایی از مراجعان به مراکز رادیولوژی، علایم جدی بیماری کرونا را ندارند، تصریح می‌کند: «برخی از این بیماران در مراجعه به پزشکان می‌خواهند که برایشان سی‌تی‌اسکن تجویز شود. خیلی از این بیماران، علایم ثابت شده کرونا ندارند و ممکن است یکی از اقوام دور آنها که با او در ارتباط هم نیستند به کرونا مبتلا شده باشد. البته پزشک طبق وظیفه‌اش، سی‌تی‌اسکن تجویز می‌کند. با این وجود از پزشکان درخواست داریم که فقط بیماران با علایم جدی کرونا را به مراکز رادیولوژی ارجاع دهند تا هم بیمار در حین مراجعه به مراکز تشخیصی و در تماس با سایر بیماران دچار کرونا نشود و هم اینکه دستگاه‌ها اشغال نشوند و بیماران واقعی از خدمات رادیولوژی محروم نشوند.»

صداقت تاکید می‌کند: «خوشبختانه تعداد دستگاه های سی‌تی‌اسکن و تعداد رادیولوژیست‌ها برای مهار بحران کرونا در کشور، کافی است. البته در این بین، فعالیت همکاران رادیولوژیست، چندین برابر شده است و برخی از آنها در دوران کرونا، بدون اعتراض و گلایه، ۱۶ ساعت در شبانه روز کار می‌کنند. در مراکز خصوصی نیز گزارش سی‌تی‌اسکن ریه را به صورت لحظه‌ای و آنلاین به بیماران تحویل می‌دهند که این موضوع نیز در نوع خود یک «رکورد» به حساب می‌آید.»

ادامه در صفحه ۱۴ ◄